

DIYARBAKIR GENELEVINDE ÇALIŞAN HAYAT KADINLARINDA HEPATİT B PREVALANSI

Selahattin ATMACA*, Saffet ELÇİ**, Kadri GÜL*

ÖZET

Bu çalışmada HBV enfeksiyonu açısından bölgemiz için riskli bir grup olarak kabul edilen Diyarbakır genelevinde çalışan 88 hayat kadını HBsAg ve anti-HBs yönünden incelenmiştir. Çalışma esnasında elde edilen serumlardan IHA yöntemi ile HBsAg oranı saptanmaya çalışılırken, ELISA yöntemi ile de anti-HBs'ler araştırılmıştır. Çalışma boyunca incelenen 88 hayat kadınının 13'ünde (%14.7) HBsAg, 51'inde (%57.9) anti-HBs pozitif olarak saptanmıştır. 8 (%9) hayat kadınında HBsAg yanısıra anti-HBs pozitifliği görülmüştür. Çalışma sonucunda bulduğumuz % 57.9'luk anti-HBs pozitifliği bu kadınların önceden geçirilmiş enfeksiyon sıklığını göstermektedir ki, bu da hepatit B enfeksiyonunun hayat kadınlarında oldukça yaygın olduğunu ve toplum için önemli bir risk grubunu oluşturduklarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hepatit B, prevalans, hayat kadınları

SUMMARY

THE PREVALANCE OF HEPATITIS B IN PROSTITUTES WORKING AT DIYARBAKIR BROTHEL HOUSE

In this study, 88 prostitutes working at Diyarbakır brothel house, which is considered as a risk group of HBV infections in our area, were examined for HBsAg and anti-HBs. From the sera obtained during the study, the rate of HBsAg were determined using IHA method, whereas ELISA method was used for the anti-HBs. Following examination of 88 prostitutes 13 of them (14.7%) for HBsAg and 51 of them (57.9%) for anti-HBs were found to be positive. In the 8 of them (9%) both HBsAg and anti-HBs were found to be positive. The positive rate of 57.9% for anti-HBs shows that those prostitutes working had the infections previously and this situation indicated that the prostitutes working have high prevalence of hepatitis B, so they are a significant risk group for public health.

Key Words: Hepatitis B, Prevalance, Prostitutes

Giriş

Akut viral hepatit tüm dünyada ve ülkemizde önemli sağlık sorunlarından birisidir. Önceleri HBV'nün insandan insana bulaşma yolunun kan ve kan ürünleri ile olduğu bilinmekteydi. İnfekte kişilerin tükürük, idrar, vajinal salgı ve spermlerinde hepatit B virüs yüzey antijeninin gösterilmiş olması, bu arada hayat kadınlarında seropozitifliğin yüksek olması, HBV'nün önemli bulaşma yollarından birinin de cinsel temas olabileceğini göstermiştir (1).

Bu nedenle, çalışmada bölgemizde önemli bir risk grubu oluşturan Diyarbakır genelevi kadınlarının HBsAg ve anti-HBs prevalansının saptanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Diyarbakır genelevinde çalışan 88 hayat kadınından alınan kanların serumları ayrılarak -20°C'de saklandı. Çalışmaya alınan serumlar Fujirebio firmasından sağlanan indirekt hemaaglutinasyon (IHA) test kitleri kullanılarak HBsAg yönünden incelendi.

Aynı serumlardan, Wellcome firmasınınca üretilen Vek40 reaktifleri ile ELISA yöntemi kullanılarak anti-HBs araştırıldı.

Bulgular

Çalışmada incelenen 88 hayat kadınının 13'ünde (%14.7) HBsAg, 51'inde (%57.9) anti-HBs pozitif olarak bulundu. HBsAg + anti-HBs pozitifliği 8 (%9) hayat kadınında saptandı.

Tartışma

Dünyanın çeşitli ülkelerinde HBsAg pozitifliği %31'e kadar varan yüksek oranlarda bildirilmiştir. Ülkemizde HBsAg pozitiflik oranı normal popülasyonda % 4-6 arasında bildirilirken, bu oranın çeşitli risk gruplarında % 20'lere yaklaştığı, değişik çalışmalarda gösterilmiştir (2,3).

* D.Ü. Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır

** D.Ü. Eğitim Fakültesi Biyoloji Anabilim Dalı

Tuncer ve ark. (4) Erzurum'da ELISA yöntemi ile 101 hayat kadınında HbsAg pozitifliğini % 8.9, anti-HBs pozitifliğini % 50.5 ve HBsAg + anti-HBs pozitifliğini ise % 3.9 olarak saptamışlardır.

Poyraz ve ark. (5) ELISA yöntemiyle yaptıkları bir çalışmada 50 hayat kadınında % 2 HBsAg pozitif bulmuşken, anti-HBs'yi % 75 olarak bulmuşlardır.

Yine, Badur ve ark. (6) ELISA yöntemi ile bu kadınlarda HBsAg pozitifliğini % 76.8 ve anti-HBs pozitifliğini % 44.3 olarak; Şaşmaz ve ark. 103 genel kadında aynı yöntemle bu oranları sırasıyla % 10.6 ve % 53 olarak saptamışlardır.

Orak ve ark. (8) Elazığ'da 66 genel kadında IHA yöntemiyle yaptıkları çalışmada % 19.7 HBsAg pozitifliği saptarlarken, İzmir'de TÖ6 genel kadında ELISA yöntemiyle yapılan bir çalışmada ise % 7.8 HBsAg pozitifliği bulunmuştur (9).

Çalışmamız sonucunda bulduğumuz % 14.7 HbsAg ve % 57.9 anti-HBs pozitiflik oranları ülkemizde yapılan benzer çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Çalışmamız sonucunda bulduğumuz % 57.9 anti-HBs pozitifliği bu kadınların önceden geçirilmiş enfeksiyon sıklığını gös-

termektedir ki bu da, hepatit B enfeksiyonunun genel kadınlarda oldukça yaygın olduğunu ve bunların toplum sağlığı için önemli bir risk grubunu oluşturduğunu ortaya koyan çalışmaları desteklemektedir.

KAYNAKLAR

1. Balık I: Dünyada ve Türkiye'de Hepatit B epidemiyolojisi, K. Kılıçturğay (ed). Viral Hepatit '92 kitabında, s. 62-72, 1994, Viral Hepatitle Savaşım Derneği, İstanbul.
2. Lavine JE, Bull FG, Millward, Sadler GH, Arthur MJP: Akute viral hepatit, "Millward-Sadler GH, Wright, R, Arthur MJP (eds), Liver and Biliary Disease 3rd ed" p 679-786, 1992, WB Saunders, London, UK.
3. Koşar A, Sünbül M, Saniç A, Alıcı S: Tıp Öğrencileri ve Sağlık Personelinde HBs Antijeni (HBsAg) ve antikoru (anti-HBs) pozitifliği. Mikrobiyol Bül, 1995, 29: 52-57.
4. Tuncer E, Çelebi S, Babacan M: Erzurum genelevinde çalışan hayat kadınlarından hepatit B prevalansı. Mikrobiyoloji Bül, 1992, 26: 50-55.
5. Poyraz Ö, Bakır M, Gökoglu M: Genel kadınlarda HBsAg ve anti-HBs görülme sıklığı. Enfeksiyon Derg, 1991, 5: 275-276.
6. Badur S, Çetin Et, Akış N ve ark.: İstanbul'da hayat kadınları, eşcinseller ve hastane çalışanlarında Hepatit B ve HIV enfeksiyonları prevalansı. Türk Mikrobiyol Cemiyeti Derg, 1986, 16: 135-146.
7. Şaşmaz E, Bahar LH, Çakır N, Okuyan M: İzmir genelev kadınlarında HBV aranması. Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti Derg, 1986, 10: 1-5.
8. Orak S, Dalkılıç AE, ÖZbal Y: Elazığ'da hayat kadınlarının HIV, HBsAg ve Sifiliz yönünden serolojik incelenmesi. Mikrobiyol Bül, 1991, 25: 51-56.
9. Coşkun S, Taşdelen E, Ünlü M, Yağmurluoğlu M: HBsAg taşıyıcılığının genel kadınlarda ve enstitü personelinde ELISA yöntemiyle insidansı ve lateks aglutinasyon yöntemiyle karşılaştırılması, p.17-18. 24. Türk Mikrobiyoloji Kongresi Özet Kitabı, 1990.